

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка**

Кафедра педагогіки та психології

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
ПСИХОДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА**

рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

галузь знань – *05 Соціальні та поведінкові науки*

спеціальність – *053 Психологія*

освітньо-професійна програма – *Психологія*

Кременець, 2021

Ярошук М.В., Кравчук Г. Б. Психодіагностична практика: [робоча програма з психодіагностичної практики для студентів спеціальності 053 Психологія] / М.В. Ярошук, Г. Б. Кравчук. – Кременець, 2021 – 12 с.

Розробники програми:

Ярошук М.В. – старший викладач кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Кравчук Г. Б. – викладач кафедри педагогіки та психології (за сумісництвом) Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології.

Протокол № 1 від „31” серпня 2021 року.

Завідувач кафедри

В. В. Терпелюк

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –5	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Кількість модулів – 1			
Загальна кількість годин –150	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,3		II, III	II, III
		Семестри	
		IV, V	IV, V
		Консультації	
		70 год.	20 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	130 год.
		Вид контролю: залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 47%/53%.

для заочної форми навчання – 13 % / 87 %;

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту «Психодіагностична практика» – поглиблення теоретичних знань, які студенти отримали при навчанні у Академії; отримання навичок оперативного планування програми діагностичного обстеження у відповідності до побажань замовника; отримання навичок самостійного діагностичного обстеження в малих групах; оцінка готовності студентів до самостійної творчої діяльності з вивчення соціально-психологічних характеристик малих груп; отримання навичок обробки результатів проведених психологічних досліджень, компетентної інтерпретації отриманої психологічної інформації; оволодіння вміннями оформляти результати соціально-психологічних обстежень.

Основними завданнями є:

- опрацювання наукової та методичної соціально-психологічної літератури з питань теорії і практики психологічної діагностики; - ознайомлення із місцем практики, групою обстеження, керівником групи обстеження;
- участь у проведенні прикладних психологічних досліджень, що здійснюються на базі практики; - формування вмінь та навичок професійної діяльності, оволодіння різноманітними методами і формами її здійснення, опрацювання та вирішення конкретних психологічних завдань;
- участь у різних формах педагогічних, профорієнтаційних, навчально-методичних заходів: лекції, практичного заняття, уроку тощо;
- шляхом вивчення практичного запиту, дослідження контексту ситуації, висування гіпотез щодо причин та джерел явищ, що спостерігаються, практичних вмінь, необхідних для виконання поставлених завдань; - розробка програми прикладного соціально-психологічного дослідження щодо запиту організації у вирішенні соціально-психологічних проблем;
- проведення соціально-психологічного дослідження відповідно до робочого плану програми, обробка та аналіз результатів; - складання звіту за результатами проведеного дослідження.

ОК «Психодіагностична практика» спрямований на формування у студентів професійних компетентностей:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, здатність до толерантної поведінки. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК 13. Здатність розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, факти, думки, почуття як усно, так і письмово, слухати, говорити, читати та писати державною мовою у відповідних соціальних та
--------------------------------	--

	культурних контекстах.
Спеціальні (фахові , предметні) компетентності (СК)	<p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, розуміти походження психічних розладів і психологічних проблем.</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з урахуванням індивідуально-психологічних характеристик.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики та усвідомлювати межі своєї компетентності.</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності, а також до осіб з особливими потребами.</p> <p>ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога, усвідомлювати межі власної компетентності.</p>

3. Етапи практики

I. Підготовчий:

1. Бути присутнім на настановчій конференції з практики.
2. Ознайомитись з програмою.
3. Отримати індивідуальне завдання у керівника і узгодити з ним календарний план роботи на період практики.
4. Індивідуальне завдання занести у щоденник практики.

II. Основний:

1. Якісно і повністю виконати індивідуальне завдання.

III. Заключний:

1. Зібрати і узагальнити матеріал з практики.

4. Види індивідуальних завдань

1.	Знайомство з роботою психолога у школі, навчальною групою. Ознайомлення з документацією. Складання індивідуального плану роботи, зокрема програму комплексного дослідження особистості. Планування роботи на тиждень. Планування і методична підготовка до діагностики особистості і колективу.	Перша консультація методиста
2.	Проведення дослідження, обробка результатів, підготовка до проведення профорієнтаційної роботи.	Друга консультація керівника
3.	Визначення за результатами діагностики пріоритетних напрямів подальшої роботи, проведення профорієнтаційної роботи.	Консультація керівника
4.	Оформлення документації. Підготовка та здача звітів. Підведення підсумків практики.	Остання консультація керівника

5. Програма комплексного дослідження особистості

№ з/п	Параметри, що вивчаються	Методи
1.	Загальні відомості (ПІБ, вік, склад родини, стан здоров'я, умови родинного виховання)	Аналіз особистісних справ, бесіда.
2.	Якості особистості: 1) темперамент; 2) характер; 3) структура потреб та мотиваційної сфери; 4) життєва позиція; 5) самооцінка, рівень домагань;	Спостереження, тести з визначення темпераменту. Опитувальники ПДО, МПДО, тест Лірі Проективні тести,

	6) здібності, інтереси, схильності; 7) актуальний стан;	експеримент. Тести ціннісних орієнтацій.
		Тести самооцінки, методика Хоппе. Спостереження, опитувальники інтересів. Теститривожності, проєктивні тести.
3.	Особливості емоційновольової сфери	Опитувальник УСК, спостереження, проєктивні тести.
4.	Рівень розвитку та особливості пізнавальної сфери	Тести Векслера, Равена, Айзенка, Амаатхауера та ін.
5.	Стан системи міжособистісних стосунків, особливості поведінки та спілкування у групі	Соціометричні дослідження, спостереження, опитувальник КОС.

6. Самостійна робота

№	Зміст завдання
1.	Складання студентами календарного графіку проходження практики та його узгодження з керівником практики і психологом установи.
2.	Підбір необхідного методичного забезпечення. Вибір методик дослідження.
3.	Проведення дослідження рівня розвитку психічних процесів.
4.	Інтерпретація отриманих даних. Кількісний та якісний аналіз отриманих даних
5.	Оформлення звітної документації про проходження практики.

7. Методи навчання

Робота з методичними матеріалами до практики, настановчі конференції з використанням ІКТ, розповідь, інструктаж, дискусія, моделювання ситуацій, психодіагностичні методи та методики, види реальної участі у психодіагностичному, розвивальному, просвітницькому процесах.

8. Методи контролю

Поточне оцінювання: оцінювання звітної документації, самооцінювання, захист практики.

Підсумкова оцінка – залік.

9. Оцінювання результатів практики

№ з/п	Вид контролю	Кількість балів за вид контролю
1.	Ведення щоденнику практики	20 балів
2.	Оцінка керівника практики від організації	20 балів
3.	Представлення матеріалів роботи у друкованому вигляді	20 балів
4.	Представлення матеріалів роботи в електронному вигляді	20 балів
5.	Написання і захист звіту по практиці	20 балів
	Разом у балах	100

Критерії виставлення балів за окремі види контролю:

- 20 балів – чіткість, логічність, структурованість, акуратність, повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.

- 10 балів – розкриття основних методичних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні.

- 5 балів – формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння практичними знаннями та вміннями.

- 0 балів – матеріали з практики не представлені.

Оцінювання результативності проходження студентом навчальної практики (діагностичної) здійснюється за 100-бальною системою. Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 5-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики:

Оцінка «відмінно» (A) - всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності.

Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності.

Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівника від бази практики та університету. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

Оцінка «добре» (B) - завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівника від бази практики та університету. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

Оцінка «добре» (C) - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівника від бази практики та університету. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Оцінка «задовільно» (D) - завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка «достатньо» (E)- завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка «незадовільно» (FX) - завдання невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутні щоденник та характеристика-відгук.

Вимоги до звіту

Після закінчення терміну проходження практики студенти звітують про виконання програми практики. Звіт оформлюється відповідно до вимог, встановлених кафедрою, подається на рецензування методисту (керівнику) практики від кафедри, підписаний та оцінений керівником від бази практики.

Звіт студента про результати проходження практики має бути поданий методисту (керівнику) не пізніше ніж через тиждень після її закінчення.

Звіт комплектується у вигляді пакету документів, який обов'язково вміщує характеристику з місця проходження практики, з аналізом роботи студента методистом (із підтвердженням установи, де відбувалася практика).

Звіт з практики повинен містити наступну інформацію:

- опис мети і завдань;
- опис використаних засобів і методик;
- опис об'єму виконаної роботи;
- опис отриманих результатів, висновки, оцінку студентом своєї діяльності, набутого практичного досвіду, пропозиції щодо удосконалення змісту і організації практики.

Звіт студента має відповідати наступним правилам оформлення:

1. Обсяг звіту складає довільну кількість (не менше 10) сторінок комп'ютерного набору. До загального обсягу входять титульна сторінка, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел та додатки.

2. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 30 мм, правого – 10 мм.

3. Титульна сторінка оформляється за встановленою формою (див. додаток А).

4. Заголовки розділів виконують великими літерами, симетрично до тексту, наприклад: ЗМІСТ, ОСНОВНА ЧАСТИНА, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Крапку в кінці заголовку не ставлять.

5. Список використаної літератури та інших документальних джерел, використаних під час роботи, розміщуються після висновків і оформляється відповідно до чинних стандартів.

Підготовлений звіт у встановлений термін подається на перевірку, підпис методисту (керівникові) від кафедри, реєструється на кафедрі, допускається до захисту в разі дотримання усіх вимог.

Підведення підсумків практики

Підсумки практики підводяться у процесі складання студентом заліку.

Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул або відраховується з навчального закладу.

Керівник практики школи записує у щоденнику студента відгук з виставленням конкретної оцінки: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»; також відповідну суму балів та оцінку за системою ECTS. Він же інформує адміністрацію

навчального закладу щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп студентів, які пройшли практику, їх дисципліни, стану охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики та з інших питань організації і проведення практики.

Підсумки практики підводяться груповими керівниками практики і обговорюються на звітній конференції (не пізніше 10 днів після закінчення практики).

Результатом проходження практики є набуття студентами реального досвіду практичного застосування отриманих у процесі навчання теоретико-методологічних знань щодо організації та здійснення основного змісту майбутньої професійної роботи.

Таким чином, реалізація програм психодіагностичної практики для студентів орієнтована не тільки на засвоєння та закріплення необхідної для майбутньої професійної діяльності системи знань, а й відпрацювання навичок її практичної об'єктивації.

Практика забезпечує можливість занурення до професії та надає досвід практичного застосування психологічних методів і знань у самостійній професійній діяльності майбутніх фахівців.

10. Рекомендована література

Базова

1. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2009. 464 с.
2. Корольчук М. С., Осьодло В.І. Психодіагностика : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / за заг. ред. М. С. Корольчука. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2004. 400 с.
3. Кузікова С. Б. Основи психокорекції : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2012. 320 с.
4. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Слово, 2009. 464 с.
5. Мельничук О. Б. Психологічна діагностика : навч посібник для студентів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія». Київ : Каравела, 2013. 316 с.
6. Психодіагностика особистості підлітка : навч пос / за ред. О. Д. Кравченко, В. Ф. Моргуна. Київ : Видавничий дім «Слово», 2009. 136 с.

Допоміжна

1. Володарська Н. Каузометрія як засіб психокорекції. Соціальна психологія. 2004. № 1. С. 110–119.
2. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України / упоряд. В. Г. Панок, І. І. Цушко, А. Г. Обухівська. Київ : Шкільний світ, 2008. 256 с.
3. Клайн П. Справочное руководство по конструированию тестов. Киев : Освіта, 1994. 283 с.

4. Колесіна Т. Діагностика і корекція психічного розвитку дітей. Початкова школа, 2000. № 6. С. 40–43.
5. Комінко С. Б., Кучер Г. В Кращі методи психодіагностики : навч. посібник. Тернопіль : Карт-бланш, 2005. 406 с.
6. Коробко С. Л., Коробко О. І. Робота психолога з молодшими школярами : метод. посібник / за ред. С. Д. Максименка. Київ : Літера ЛТД, 2006. 416 с.
7. 8. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Суми : ВТД «У», 2006. 384 с.
9. Морозов С. М. Засоби контролю діагностичних якостей психологічних тестів : навч. посібник. Київ : ІСДО, 1994. 68 с.
11. Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н. Основи практичної психології : підручник. вид. 2-ге, стереотип. Київ : Либідь, 2001. 536 с.
12. Пеньковська Н. М. Психодіагностика у сімейному консультуванні. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки : зб. наукових праць. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. Вип. 19 (43). С. 70–80.

11. Інформаційні ресурси

1. Українські підручники онлайн. URL: <http://pidruchniki.ws>
2. Тести, психодіагностика. URL: <http://www.koob.ru>
3. Белова О. В. Общая психодіагностика. URL: <http://psylib.ukrweb.net/books>
4. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика. URL: <http://www.alleng.ru/d/psy>